

TİSK AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ- AĞUSTOS 2015 (SAYI: 78) GENEL DEĞERLENDİRME

“Ağustos Ayında Türkiye’de Ekonomik ve Siyasal Riskler Arttı, Ancak Ekonomi Bu Çoklu Risk Ortamında Gündemde Kendine Yeterince Yer Bulamıyor”

- TİSK** FED’in faiz artırımını yaklaştı. Çin ve Brezilya ekonomileri artık daha kırılğan. Çin’in yaptığı devalüasyon Türkiye’nin dış ticaret açığını artırabilir.
- TİSK** Türkiye’nin ihracatında sorunlar devam ediyor. TİM verilerine göre Temmuz’da yıllık ihracat % 13 oranında azaldı. İlk 7 aydaki azalış da % 12,4 oldu. İhracat hazır giyimde % 13,3; otomotivde % 11,4 geriledi.
- TİSK** İthalat, ihracata baskın geldi. 2002 – 2014 döneminde ihracatımızın GSYH’ye oranı 2,50 puan; ithalatımızın GSYH’ye oranı 8,55 puan yükseldi. 2002 – 2013 döneminde ihracatımızın dünya ihracatı içindeki payı 0,5 puan; ithalatımızın dünya ithalatındaki payı 1 puan arttı.
- TİSK** Sanayi üretimi Haziran’da aylık bazda % 2,4; yıllık bazda % 5,5 yükseldi.
- TİSK** Sanayide ciro Haziran’da aylık bazda % 3,8; yıllık bazda % 11,3 arttı.
- TİSK** Mayıs’ta yıllık bazda işgücü 772 bin; istihdam 534 bin; işsizlik 238 bin kişi arttı. İşsizlik oranı 0,5 puanlık yükselişle % 9,3 oldu. Ancak, mevsim etkisinden arındırılmış veriler, işsizliğin bir önceki döneme (Nisan’a) göre 0,3 puan artışla % 10,2’ye çıktığını gösterdi. İşsizliğin artacağı tahmin ediliyor.
- TİSK** Haziran’da yıllık cari açık 44,7 milyar dolara geriledi. Net turizm gelirinin ve doğrudan yabancı yatırımların azalması 2015 yılının ilk altı ayında cari açığın beklenenin üzerinde seyretmesine sebep oldu.
- TİSK** Yabancı yatırımların son bir yılda DİBS’te 16,2 milyar dolar ve hisse senedinde 13,7 milyar dolar olmak üzere menkul stoku 29,9 milyar dolar azaldı.
- TİSK** TCMB pasif para politikaları izliyor, ancak Banka’nın bu politikalarda duruma göre değişikliklere gidebileceğini düşünmekteyiz.
- TİSK** Enflasyon hız kesmiş ise de, hala hedeflenenin uzağında. TL’nin hızlı değer kaybı ve gidişatının öngörülememesi özellikle enflasyon, yatırım ve işletme bilançoları açısından ciddi kaygılar yaratmaktadır.
- TİSK** Temmuz’da yıllık bazda TÜFE % 6,81; Yİ-ÜFE % 5,62 ve YD-ÜFE %8,42 arttı.
- TİSK** Terör, döviz kuru artışı ve siyasi belirsizlik risklerinin birleştiği çoklu risk ortamında ekonomi, kamu yönetimi gündeminin ancak alt sıralarında yer bulabiliyor.

DÜNYA EKONOMİSİ:

Ağustos ayında dünya ekonomisinde iki olgu öne çıkmıştır. Bunlardan ilki ABD Merkez Bankası FED'in faiz artırma tarihinin netleşmeye başlamasıdır. Temmuz ayı sonunda yapılan Federal Açık Piyasa Komitesi Toplantısı'nda Komite Üyeleri ABD'nin tam istihdam ve istikrarlı fiyat düzeylerine yakın olduğu konusunda anlaşmışlardır. FED'in faiz artışı kararının altında, krizin başında %10'lar düzeyine ulaşan işsizlik oranının %5,3'e inmesi, küçülen ekonomiden %2'ler düzeyinde istikrarlı büyümeye geçilmesi ve bu olumlu gelişmelere rağmen enflasyon oranının % 0,1 düzeyinde kalması yatmaktadır.

Gündemi belirleyen ikinci olgu ise Çin ve Brezilya ekonomilerinde kırılanlıkların artmış olmasıdır. Brezilya'da ikinci çeyrek büyüme oranı henüz açıklanmamıştır. Ancak sanayi üretimi düşmektedir. Haziran ayında sanayi üretimdeki düşüş %0,6'ya ulaşmıştır. Diğer göstergeler hesaba katıldığında Brezilya'nın ikinci çeyrekte küçüleceği tahmin edilmektedir.

Tablo 1: Çin Ekonomisinde Temel Makro Göstergeler

	2010	2011	2012	2013	2014
GSYH (Milyar Dolar)	6,048	7,516	8,481	9,579	10,360
Büyüme Oranı	10.5	9.3	7.7	7.7	7.4
Yatırımlarda Büyüme Oranı	24.5	24.0	20.6	19.6	15.7
Sanayi Üretimde Değişme	15.7	13.9	10.0	9.7	8.3
<u>İşsizlik Oranı</u>	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1
<u>Bütçe Dengesi (GSYH'nin yüzdesi)</u>	-1.7	-1.1	-1.6	-1.9	-1.8
<u>Enflasyon Oranı</u>	3.3	5.4	2.6	2.6	2.0
<u>Politika Faiz Oranı</u>	5.81	6.56	6.00	6.00	5.60
<u>Cari Denge (GSYH'nin yüzdesi)</u>	3.9	1.8	2.5	1.5	2.1
<u>Cari Denge (Milyar Dolar)</u>	238	136	215	148	220
<u>Dış Ticaret Dengesi (Milyar Dolar)</u>	184	154	231	258	383
Döviz Rezervi (Milyar Dolar)	2,847	3,181	3,312	3,821	3,843

Kaynak: <http://www.focus-economics.com/countries/china>, erişim tarihi 6/8/2015.

Çin ise yılın ikinci çeyreğinde %7,0 büyümüştür. Bu oran Çin için düşük bir düzeyi ifade etmektedir; krizin en etkili olduğu yıllarda gelişmiş ülke ekonomileri sıfıra yakın büyürken ya da küçülürken, Çin 2010 yılında %10,5, 2011 yılında %9,3 büyümüştür. Yatırımlardaki büyüme de benzer oranlarda gerçekleşmiştir. Çin dünyada en fazla cari fazla veren ve en fazla döviz rezervi bulunan ülke olmuştur. Nitekim 2014'ün sonunda döviz rezervi 3,8 trilyon dolara ulaşmıştır. Üstelik bu başarıyı %4'ler düzeyinde bir işsizlik oranı ve %2'ler düzeyinde bir enflasyon oranı ile elde etmiştir (**Tablo 1**).

Çin ekonomide bu gelişmeyi sağlamak için büyümede başat rolü doğrudan yabancı yatırımlara vermiştir. Büyümeye ikinci destek portföy yatırımlarından gelmiştir. Çin yüksek büyüme oranlarına ulaşmak için diğer ülkelerin para birimleri karşısında ulusal para birimi Renbinmi'nin değerini uzun süre düşük tutmuş, bu yolla ihracatını sürekli artırmayı başarmıştır. İşsizlik oranını azaltmak için inşaat yatırımlarına ağırlık vererek konut sahipliğini artırmıştır. Büyümenin finansmanı için para arzını artırarak, faiz oranının düşük düzeyde kalmasını ve kredi genişlemesini sağlamıştır.

Bu tablo son iki yıl içinde değişmeye başlamıştır. Konut sektöründe balon etkisi başlamıştır. Küresel ölçekte dış ticaret hacminin daralması ihracat artışını frenlemiş, firmaların kârlılık oranlarını düşmüştür. Portföy yatırımlarında çıkışın başlaması nedeniyle döviz rezervi Haziran'da azalış göstermiştir.

Çin ekonomisine ilişkin soru işaretleri artarken, Çin Merkez Bankası arka arkaya dört defa Renbinmi'nin değeri düşürmüştür. Çin'in devalüasyona gitmesi önümüzdeki aylarda dünya ekonomisini ciddi biçimde etkileyecektir. Çünkü Çin dünya ihracatında %11,7, ithalatında %10,3 paya sahip bir ülkedir.

Türkiye bu gelişmelerden olumsuz etkilenecektir. İlk etki ihracatımız üzerinde olacaktır. Çin mallarının fiyatları düştüğü için ihracatta rekabet etme şansımız azalacaktır. İkinci etki ithalata olacaktır. Daha fazla Çin menşeli mal ithal edilecektir. Çin ile 2014 yılında 22 milyar 57 milyon dolar, 2015'in Ocak-Haziran döneminde 11 milyar 222 milyon dolar olan dış ticaret açığımız daha da artacaktır.

TÜRKİYE EKONOMİSİ:

Türkiye ekonomisinde yılın ikinci yarısında dış ticarete yaşanan sorunlar belirleyici olmaya başlamıştır. İhracatta Temmuz ayında da istenilen büyüme elde edilememiştir. TİM verilerine göre geçen yılın Temmuz ayına göre ihracat %13,0 oranında düşmüştür. Ocak-Temmuz döneminde ihracattaki düşüş %12,4'e ulaşmıştır. İhracattaki düşüşte sanayi ürünleri ihracatındaki %13,3'lük azalış önemli rol oynamıştır. İhracatın iki önemli kalemi olan hazır giyim sektöründe düşüş %13,3, otomotiv sektöründe %11,4 düzeyindedir.

Tablo 2: Yükselen Ekonomilerde İhracatın GSYH İçindeki Payı, Yüzde

	2002	2013	2014
Arjantin	28,38	14,32	14,85
Brezilya	14,21	12,02	11,52
Şili	31,54	32,41	33,78
Çin	22,27	23,32	22,61
Mısır	18,32	18,06	15,19
Endonezya	32,69	23,98	23,72
Meksika	23,46	31,74	32,73
Malezya	108,31	81,68	79,65
Rusya	35,25	28,61	(.)
Türkiye	25,22	25,64	27,72
G. Afrika	31,78	30,98	31,26
Hindistan	14,02	25,16	23,59
Dünya	24,22	29,79	(.)

(.) Veri yoktur.

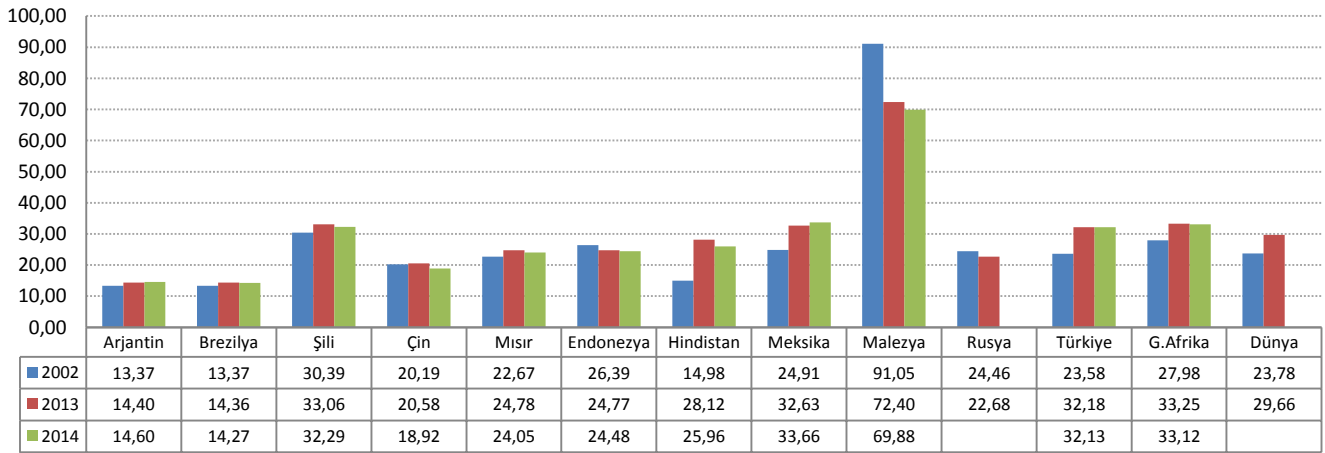
Kaynak: Dünya Bankası veri tabanı.

<http://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS>

Erişim tarihi 12 Ağustos 2015.

Her ne kadar son on yılda ihracat hacminde önemli artışlar elde edilmişse de, ihracatın GSYH içindeki payı 2002 yılında %25,22 iken, 2014’de ancak %27,72’ye çıkmıştır. İhracattaki bu yavaş artışa karşılık, ithalatın GSYH içindeki payı çok daha hızlı yükselmiştir. 2002 yılında ithalat/GSYH oranı %23,58 iken, 2014 yılında oran %32,13’e ulaşmıştır. (Tablo 2, Grafik 1).

Grafik 1: Yükselen Ekonomilerde İthalatın GSYH İçindeki Payı, Yüzde

Kaynak: Dünya Bankası veri tabanı.

<http://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS>

Erişim tarihi 12 Ağustos 2015.

Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2002 yılında %0,5 iken, 2013 yılında %1,0'e, Türkiye'nin dünya ithalatı içindeki payı ise sırasıyla %0,7'den, %1,7'ye yükselmiştir. Görüldüğü üzere Türkiye küresel ticarete son on iki yılda ihracattan çok, ithalattaki payını artırmıştır (Tablo 3, Tablo 4).

Tablo 3: Yükselen Ekonomilerin Dünya İhracatı İçindeki Payları, Yüzde

	2002	2012	2013
Arjantin	0,4	0,4	0,5
Brezilya	0,9	1,3	1,6
Şili	0,3	0,4	0,5
Çin	5,0	11,4	14,7
Endonezya	0,9	1,0	1,2
Hindistan	0,8	1,6	2,1
Meksika	2,5	2	2,5
Malezya	1,4	1,2	1,5
Rusya	1,7	2,9	3,5
Türkiye	0,5	0,8	1,0
G.Afrika	0,5	0,5	0,6

Kaynak: Kaynak: WTO, International Trade Statistics 2003, 2013, 2014 kullanılarak hazırlanmıştır.

Tablo 4: Yükselen Ekonomilerin Dünya İthalatı İçindeki Payları, Yüzde

	2002	2012	2013
Arjantin	(.)	0,4	0,5
Brezilya	0,7	1,3	1,7
Şili	0,3	0,4	0,5
Çin	4,4	9,8	12,9
Mısır	(.)	0,4	0,4
Endonezya	0,5	1,0	1,2
Hindistan	0,8	2,6	3,1
Meksika	2,6	2,0	2,6
Malezya	1,2	1,1	1,4
Rusya	0,9	1,8	2,3
Türkiye	0,7	1,3	1,7
G.Afrika	0,4	0,7	0,8

(.) Veri yoktur.

Kaynak: WTO, International Trade Statistics 2003, 2013, 2014 kullanılarak hazırlanmıştır.

Sanayide Üretim ve Ciro:

2015 Haziran ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi Mayıs ayına göre %2,4 artmıştır. Üretim alt sektörlerden madencilikte %1,3, imalat sanayiinde %3,3 artarken, enerji sektöründe %3,4 azalmıştır.

Ana sanayi gruplarına göre en yüksek üretim artışı %13,3 ile dayanıklı tüketim malı imalatı sektöründe gerçekleşmiştir. Üretim artışında bu sektörü %5,1 ile sermaye malı imalatı, %2,3 ile ara malı imalatı ve %1,1 ile dayanıksız tüketim malı imalatı izlemiştir. Üretim kaybına uğrayan tek sektör %2,0 ile enerji olmuştur. İmalat sanayiinin alt sektörlerinde aylık bazda en yüksek üretim artışları %32,9 ile diğer ulaşım araçlarının imalatı ve %19,8 ile elektronik imalatı sektörlerinde yaşanmıştır. İmalat sanayiinde en yüksek üretim düşüşü ise %8,5 ile deri ve ilgili ürünlerin imalatı sektöründe görülmüştür.

Haziran ayında Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi 2014 yılının aynı ayına göre %5,5 yükselmiştir. Üretim, alt sektörlerden madencilikte %6,6, enerjide %1,4 düşerken, imalat sanayiinde %6,9 yükselmiştir. Ana sanayi gruplarına göre yıllık bazda en yüksek üretim artışı %15,0 ile dayanıklı tüketim malı sektöründe gerçekleşmiştir. Bu sektörü %9,9 ile sermaye malı izlemiştir.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi yılın ikinci çeyreğinde ilk çeyreğe göre %1,6 artarken, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi 2014 yılının aynı çeyreğine göre %3,9 yükselmiştir.

Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Ciro Endeksi Haziran ayında bir önceki aya göre %3,8 artmış ve endeks (2010=100 temel yılı) 188,7'ye yükselmiştir. Ciro alt sektörlerden madencilikte %2,5, imalat sanayiinde %3,8 artmıştır. Ana sanayi gruplarına göre aylık bazda en yüksek ciro artışı %10,3 ile dayanıklı tüketim malı sektöründe gerçekleşmiştir. İmalat sanayiinde aylık bazda en yüksek ciro artışı %23,8 ile elektronik ve %17,0 ile makine kurulum ve onarım sektöründe gerçekleşmiştir.

Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Ciro Endeksi yıllık bazda %11,3 yükselmiştir. Ciro alt sektörlerden madencilikte %1,1, imalat sanayiinde %11,6 artmıştır.

2015 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Sanayi Ciro Endeksi %5,7 artarken, Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Ciro Endeksi 2014 yılının aynı çeyreğine göre %9,6 yükselmiştir.

İstihdam ve İşsizlik:

2015 Mayıs döneminde işgücü 2014 yılının aynı dönemine göre 772 bin kişi artarak 29 milyon 861 bin kişiye ulaşırken, işgücüne katılma oranı 0,5 puan yükselmiş ve %51,7 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde erkeklerde işgücüne katılma oranı %71,8 ile sabit kalmış; kadınlarda 1,1 puanlık artışla %32,1 düzeyine yükselmiştir.

İstihdam 534 bin kişi artarak 27 milyon 72 bin kişi olurken, istihdam oranı 0,2 puan artmış ve %46,9 düzeyine yükselmiştir. Çalışanların %21,3'ü tarım sektöründe, %20'si sanayide, %7,2'si inşaat ve %51,5'i hizmetler sektöründe istihdam edilmişlerdir. Hizmetlerin toplam istihdamdaki payı 1,0 puan artmış, tarım sektörünün payı 0,6 puan, sanayi ve inşaat sektörlerinin payları 0,2'şer puan azalmıştır.

Tablo 5: İşsizlik Oranı 2005 Mayıs-2015 Mayıs (Yüzde)

		İşsizlik Oranı	Tarım Dışı İşsizlik Oranı	Genç Nüfusta İşsizlik Oranı
2005	Mayıs	9,6	12,3	18,1
2006	Mayıs	8,8	10,9	16,0
2007	Mayıs	9,1	11,2	17,2
2008	Mayıs	9,2	11,3	16,6
2009	Mayıs	13,8	16,8	25,2
2010	Mayıs	11,3	13,8	19,7
2011	Mayıs	9,6	11,9	17,9
2012	Mayıs	8,2	10,1	15,9
2013	Mayıs	9,0	10,9	16,5
2014	Mayıs	9,6	11,6	17,4
2015	Mayıs	10,2	12,3	18,8

Kaynak: TÜİK veri tabanı. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1007
Erişim tarihi 18 Ağustos 2015.

İşsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 238 bin kişi artarak 2 milyon 789 bin kişiye ulaşırken, işsizlik oranı da 0,5 puanlık artış ile %9,3'e çıkmıştır. Tarım dışı işsizlik oranı 0,7 puanlık artışla %11,4'e; genç işsizliği oranı 1,2 puanlık artış göstererek %17'ye varmıştır.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Mayıs 2015'te bir önceki döneme (Nisan 2015'e) kıyasla işsizlik oranı 0,3 puan artarak %10,2'ye; tarım dışı işsizlik oranı 0,3 puan artışla % 12,3'e ve genç işsizliği 0,8 puan artışla % 18,8'e yükselmiştir. Son 10 yılda mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranının en yüksek olduğu Mayıs ayları 2008-2009 Krizi'nin etkilediği 2009 ve 2010 yıllarıdır (% 13,8 ve % 11,3). Kriz sonrası dönemde işsizlik oranı 2015'te, istihdam

imkanları açısından elverişli sayılan Mayıs'ta tekrar % 10'u aşmıştır ki, bu durum işsizliğin yükseleceğine işaret etmektedir (Tablo 5).

Ödemeler Dengesi:

2015 Haziran ayında cari işlemler açığı, 2014 yılının aynı ayına göre 812 milyon dolar azalarak 3 milyar 356 milyon dolara gerilemiştir. Yıl bazında cari işlemler açığı da 44 milyar 691 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

2015 yılı Haziran ayında hizmet gelirlerinin 2014 yılı Haziran ayına göre 460 milyon dolar azalarak 2 milyar 292 milyon dolara gerilemesi ile birincil gelir açığının 160 milyon dolar artarak 909 milyon dolara yükselmesi, cari açığın düzeyinin belirlenmesinde önemli rol oynamıştır.

2015 yılının ilk altı ayında cari açığın beklenenin üzerinde seyretmesinde etkili olan unsurlardan biri de net turizm gelirlerinin azalmasıdır. Haziran ayında net turizm geliri bir önceki yılın aynı ayına göre 558 milyon dolar azalarak 2 milyar 190 milyon dolara gerilemiştir.

Cari açığın finansman kalemlerinin başında gelen doğrudan yabancı yatırımlar Haziran ayında geçen yıla göre 307 milyon dolar azalarak 554 milyon dolara gerilemiştir. Yılın ilk yarısında bu kalemden ülkemize giren kaynak %11,3 azalarak 4 milyar 170 milyon dolarda kalmıştır.

Tablo 6: Yabancıların Portföy Stokları (Milyon Dolar)

	15 Ağustos 2014	2 Ocak 2015	14 Ağustos 2015
Hisse Senedi Stoku	60.503	61.752	46.774
DİBS Stoku	52.769	52.115	36.576

Kaynak: TCMB veri tabanı. <http://evds.tcmb.gov.tr/>

Haziran ayında Türkiye'den çıkan portföy yatırımı 661 milyon doları bulmuştur. Yabancılar özellikle DİBS'de satıcı konumlarını devam ettirmişlerdir. 2014 yılı Ağustos ayında 52 milyar 769 milyon dolar olan DİBS stoku, 2015 yılının Ağustos ayında 36 milyar 576 milyon dolara gerilemiştir (**Tablo 6**).

Ağustos ayı itibariyle yabancılar BİST'te hisse senedi piyasasındaki portföy hacimlerini daraltmıştır. Yabancılar 2015 Ocak ayında 61 milyar 752 milyon dolar olan hisse senedi stoklarını, 2015 Ağustos ayına gelindiğinde 46 milyar 774 milyon dolara düşürmüşlerdir. **Son bir yılda yabancıların portföy yatırımlarından çıkış tutarı 29 milyar 922 milyon dolara ulaşmıştır.**

Haziran ayında bankacılık sektörü dışında kalan sektörler 2 milyar 219 milyon dolarlık borçlanmaya gitmişlerdir. Bankacılık sektörü ise net kredi ödeyicisi olmuş ve 144 milyon dolarlık geri ödemede bulunmuştur.

Para ve Maliye Politikası:

TCMB Ağustos ayında faiz oranını sabit tutmuştur. TCMB'nin Eylül ayında FED'in faiz artışına hazırlık yaptığına ilişkin işaretler artmıştır. Nitekim TCMB bu konuda yaptığı açıklamada faiz oranlarını tekleştirmeye çalışacağını (normalleşme) açıklamış, bu değişikliği de "para politikasında sadeleştirme" olarak tanımlamıştır. Banka bunun yanında "Küresel Para Politikalarının Normalleşme Sürecinde Yol Haritası" başlıklı duyurusunda önümüzdeki dönemde izleyeceği para politikasının ana hatlarını çizmiştir. Buna göre Banka para ve döviz piyasalarında ortaya çıkacak dalgalanmaları engellemek için daha çok karşılıklar politikası ve buna bağlı olarak ROM'u kullanacağını ifade etmiştir. Bankanın döviz kuruna yönelik müdahalesinin ise, daha çok APİ politikası kullanılarak alım-satım ihaleleri yoluyla yapılacak gibi görünmektedir. **Bankanın izlemeyi düşündüğü bu politikalar pasif para politikası özelliği taşımaktadır. Ancak Bankanın para politikasında duruma göre değişikliklere gidebileceğini düşünmekteyiz. Burada kritik nokta bu müdahalelerin enflasyon hedeflemesi ile uyumunun nasıl olacağıdır. Çünkü enflasyon hız kesmiş ise de, hala hedeflenenin uzağındadır.**

Nitekim Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Temmuz 2015'de bir önceki aya göre %0,09, bir önceki yılın Aralık ayına göre %4,85, bir önceki yılın aynı ayına göre %6,81 ve on iki aylık ortalamalara göre %8,07 yükselmiştir. Fiyatlar, ana harcama gruplarına göre ev eşyasında %1,60, lokanta ve otellerde %1,21, alkollü içecekler ve tütünde %1,16 ve eğitimde %0,51 artmıştır. Aylık en yüksek fiyat düşüşü %4,97 ile giyim ve ayakkabı grubunda olmuştur. Yıllık bazda en yüksek fiyat artışı ise %13,80 ile geçtiğimiz aylarda olduğu gibi yine lokanta ve oteller grubunda gerçekleşmiştir.

Temmuz 2015'de Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE), 2015 Temmuz ayında bir önceki aya göre %0,32 düşerken, 2014 Aralık ayına göre %5,15, 2014 Haziran ayına göre %5,62 ve on iki aylık ortalamalara göre %6,43 yükselmiştir. Fiyatlar sanayiinin alt sektörlerinden madencilikte %1,38, imalat sanayiinde %0,33 ve su sektöründe %0,16 düşerken, enerji sektöründe %0,26 artmıştır. Aylık bazda en fazla fiyat artışı %2,66 ile mobilya sektöründe gerçekleşmiştir. En fazla fiyat düşüşü ise %6,56 ile kok ve rafine petrol ürünleri sektöründe görülmüştür. Alt sektörlerde yıllık bazda en yüksek fiyat artışı %22,70 ile su sektöründe, en düşük fiyat artışı ise %0,93 ile enerji sektöründe olmuştur.

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) Temmuz 2015'de aylık bazda % 1,28 düşmüştür. YD-ÜFE bir önceki yılın Aralık ayına göre %7,86 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre %8,42 artış ve on iki aylık ortalamalara göre %5,07 yükselmiştir. Fiyatlar madencilikte %2,87, imalat sanayiinde %1,24 azalmıştır. Yıllık bazda yurt dışı üretici fiyatları imalatta %10,58, madencilikte %6,90 oranında artmıştır.

Sonuc:

Ağustos ayında Türkiye’de ekonomik ve siyasal riskler artmıştır. Terör eylemlerindeki artışın ekonomiye olumsuz etkisi sadece terörün yoğun olduğu bölgelerde değil, tüm ülkede hissedilmektedir. Özellikle turizm sektörü bu kaos ortamı nedeniyle ciddi kayıplara uğramıştır.

Öte yandan, yükselen ekonomilerde de kırılmalıklar artmaya başlamıştır. Çin ve Brezilya ekonomilerindeki değişimin Türkiye ekonomisinde sorun yaratma olasılığı artmaktadır. Çin’in üst üste yaptığı devalüasyonlar ülkemizin ihracat gücünü zayıflatacaktır.

Bunlara ilaveten, hükümetin kurulamaması ve yeni bir seçim sürecine girilmesi, ekonomik alanda önümüzdeki aylara dair olumlu dönüşüm beklentilerini büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır. Döviz kurunda son iki haftadır yaşanan hızlı yükselişte, bu olumsuz beklentilerin önemli rolü bulunmaktadır.

TL’nin hızlı değer kaybı ve gidişatının öngörülememesi özellikle enflasyon, yatırım ve işletme bilançoları açısından ciddi kaygılar yaratmaktadır.

Terör, döviz kuru artışı ve siyasal belirsizlik risklerinin birleştiği çoklu risk ortamında ekonomi, kamu yönetimi gündeminin ancak alt sıralarında yer bulabilmektedir.